

Lag om ändring i tobakslagen (1993:581);

utfärdad den 10 oktober 1996.

SFS 1996:941

Utkom från trycket
den 22 oktober 1996
Omtryck

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om tobakslagen (1993:581)
dels att den nuvarande 12 § och de nuvarande 14-25 §§ skall betecknas
14 § respektive 15-26 §§,
dels att 1 § och de nya 15,19, 20, 25 och 26 §§ skall ha följande lydelse,
dels att rubrikerna närmast före nuvarande 12, 15, 18 och 24 §§ skall
sättas närmast före de nya 14,16, 19 och 25 §§,
dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 12,13 och 27 §§, samt
närmast före de nya 12 och 27 §§ två nya rubriker av följande lydelse.
Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då
denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelse

1 §² På grund av de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med
bruk av tobak meddelas i denna lag bestämmelser om

¹ Prop. 1995/96:228, bet. 1996/97:SoU4, rskr. 1996/97:7.

² Senaste lydelse 1994:98.

- begränsning av rökning i vissa lokaler och utrymmen samt på vissa områden utomhus,
- rökfri arbetsmiljö,
- varningstexter och innehållsdeklaration på förpackningar till tobaksvaror,
- begränsningar av handeln med och rätten till införsel av tobaksvaror,
- marknadsföring av tobaksvaror samt
- produktkontroll m.m. av tobaksvaror. *Lag (1996:941).*

Begränsning av rökning i vissa lokaler och utrymmen samt på vissa områden utomhus *Lag (1994:98)*

2 § Rökning är förbjuden

1. i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom samt på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem,

2. i lokaler som är avsedda för hälso- och sjukvård,

3. i lokaler som är avsedda för gemensamt bruk i bostäder och inrättningar med särskild service eller vård,

4. på färdmedel i inrikes kollektivtrafik eller i lokaler och andra utrymmen som är avsedda att användas av den som reser med sådana färdmedel,

5. i andra lokaler än sådana som avses i 1-4 när en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning som avses i 2 kap. 1-3 §§ ordningslagen (1993:1617) anordnas och i lokaler som är avsedda att användas av den som deltar i sammankomsten eller tillställningen, samt

6. i andra lokaler än sådana som avses i 1-5 om allmänheten har tillträde till lokalerna.

Bestämmelserna i första stycket 5 och 6 gäller inte serveringslokaler i restauranger och andra serveringsställen. *Lag (1994:98).*

3 § *har upphävts genom lag (1994:98).*

4 § I hotell och andra inrättningar där tillfällig bostad yrkesmässigt upplåts, skall i ett visst antal av de rum eller liknande som upplåts rökning vara förbjuden. I fråga om sovkupeéer och andra utrymmen som upplåts för tillfällig bostad på färdmedel i inrikes kollektivtrafik gäller i stället 2 § 4.

Restauranger eller andra serveringsställen som har mer än femtio sittplatser skall, om rökförbud ej föreligger enligt 2 § 1-4, ha sittplatser inom ett eller flera områden där rökning är förbjuden. *Lag (1994:98).*

5 § Bestämmelserna i 2 § gäller inte i fråga om bostäder och andra lokaler för boende som inte är tillfälligt. *Lag (1994:98).*

6 § Rökning är trots bestämmelserna i 2 § 2-6 tillåten i delar av de lokaler eller andra utrymmen som avses där, om dessa delar särskilt avsatts för rökning. Detsamma gäller lokaler som avses i 2 § 1 och som är upplåtna enbart för personal.

Avvikelse från 2 och 4 §§ får göras om det finns särskilda skäl därtill på grund av utrymmets beskaffenhet eller användningssätt eller av omständigheterna i övrigt. Detta gäller i tillämpliga delar även sådana områden utomhus som avses i 2 § 1. *Lag (1994:98).*

7 § Den som i egenskap av ägare eller på annan grund disponerar över en lokal, ett annat utrymme eller ett område utomhus som omfattas av någon av bestämmelserna i 2 och 4 §§ svarar för att bestämmelserna följs.

Om någon trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten, får denne avvisas. *Lag (1994:98).*

Rökfri arbetsmiljö *Lag (1994:98).*

8 § I andra fall än som avses i 2 och 4 §§ svarar arbetsgivaren för att en arbetstagare inte mot sin vilja utsätts för tobaksrök i den arbetslokal eller det liknande utrymme där arbetstagaren är verksam. Som arbetstagare räknas här personer som avses i 1 kap. 2 § första stycket och 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160). *Lag (1994:98).*

Varningstexter m.m.

9 § Förpackning till tobaksvara som är avsedd att i näringsverksamhet tillhandahållas konsumenterna inom landet skall i den utsträckning och på det sätt som regeringen föreskriver förses med

1. texter som upplyser om de hälsorisker som är förbundna med bruk av tobak (varningstexter),
2. deklaration som upplyser om skadliga ämnen som tobaksvaran innehåller eller ger upphov till (innehållsdeklaration).

Regeringen får överlämna åt en myndighet att meddela föreskrifter enligt första stycket.

10 § Tillverkaren eller importören svarar för att förpackning till tobaksvara förses med varningstexter och innehållsdeklaration.

11 § En tobaksvara får inte i näringsverksamhet tillhandahållas konsumenterna inom landet, om den saknar varningstexter eller innehållsdeklaration eller om text eller deklaration är uppenbart oriktig.

Handel m.m. *Lag (1996:941).*

12 § Tobaksvaror får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut tobaksvaror skall förvisa sig om att mottagaren har uppnått nämnda ålder.

Om det finns särskild anledning att anta att en tobaksvara är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år får varan inte lämnas ut. *Lag (1996:941).*

13 § Tobaksvara får föras in i landet endast av den som har fyllt 18 år. *Lag (1996:941).*

Marknadsföring

14 §³ En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenterna får inte använda kommersiella annonser i periodiska skrifter eller i andra

³ Senaste lydelse av förutvarande 12 § 1996:858.

jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig. Inte heller får vid sådan marknadsföring användas kommersiella annonser i ljudradio- eller TV-program. Detta gäller även sådana TV-sändningar över satellit som omfattas av radio- och TV-lagen (1996:844).

Vid marknadsföring av tobaksvaror till konsumenter på något annat sätt än som avses i första stycket skall en näringsidkare iaktta särskild måttfullhet. I synnerhet gäller att reklam eller annan marknadsföring inte får vara påträngande, uppsökande eller uppmånat till bruk av tobak.

15 §⁴ En marknadsföringsåtgärd som strider mot 14 § skall vid tillämpningen av 4, 14 och 19 §§ marknadsföringslagen (1995:450) anses vara otillbörlig mot konsumenter. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 14 § första stycket andra och tredje meningen kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 22-28 §§ marknadsföringslagen. *Lag (1996:941).*

Produktkontroll m.m.

16 §⁵ Tillverkare eller importör av tobaksvara skall, i den utsträckning som föreskrivs av regeringen, till Socialstyrelsen lämna de uppgifter som behövs för att varornas hälsorisker skall kunna bedömas.

17 § Regeringen får, om det finns särskilda hälsoskäl, föreskriva att vissa slag av tobaksvaror inte får tillverkas i eller föras in till Sverige för försäljning till konsumenter.

18 § Regeringen, eller myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrift om gränsvärden för skadliga ämnen som tobaksvara får innehålla eller ge upphov till. En vara som inte uppfyller föreskrifterna får inte tillverkas i eller föras in till Sverige för försäljning till konsumenter.

Tillsyn

19 §⁶ Den centrala tillsynen över att denna lag och föreskrifter som meddelas med stöd av lagen följs utövas av

1. Arbetarskyddsstyrelsen när det gäller
 - a) lokaler och andra utrymmen som avses i 2 § och som är upplåtna enbart för personal, och
 - b) lokaler och andra utrymmen på vilka 8 § skall tillämpas, samt
 2. Socialstyrelsen när det gäller
 - a) miljöer som avses i 2 § och som inte är upplåtna enbart för personal,
 - b) lokaler som avses i 4 §,
 - c) varningstexter m.m. enligt 9-11 §§,
 - d) handel enligt 12 §, och
 - e) produktkontroll m.m. enligt 16-18 §§.
- Den omedelbara tillsynen utövas av

⁴ Senaste lydelse av förutvarande 14 § 1996:858.

⁵ Senaste lydelse av förutvarande 15 § 1994:98.

⁶ Senaste lydelse av förutvarande 18 § 1994:98.

1. Yrkesinspektionen när det gäller lokaler och andra utrymmen för vilka Arbetarskyddsstyrelsen har den centrala tillsynen, och

2. den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer när det gäller dels de miljöer och lokaler för vilka Socialstyrelsen har den centrala tillsynen, dels handel enligt 12 §.

Länsstyrelsen utövar inom länet tillsyn enligt andra stycket 2. *Lag (1996:941)*.

20 § Socialstyrelsen får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att bestämmelserna i 9-11 §§ och 16-18 §§ eller med stöd av dem meddelade föreskrifter skall följas.

En tillsynsmyndighet som anges i 19 § andra och tredje styckena får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite. Vitet får inte förvandlas. *Lag (1996:941)*.

21 § En tillsynsmyndighet får besluta att en tobaksvara skall tas om hand, om den bjuds ut till försäljning eller uppenbart är avsedd att bjudas ut till försäljning i strid med lagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen. Kronofogdemyndigheten skall vid behov lämna handräckning när en vara skall tas om hand.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under tillsynsmyndighetens kontroll vidta de rättelser som behövs för att varan skall få säljas. Varan skall återlämnas om det görs sannolikt att den inte kommer att säljas i strid med lagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna. I annat fall får varan förstöras genom tillsynsmyndighetens försorg.

Ett beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

22 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för myndighetens tillsyn enligt denna lag.

23 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av lagen eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och får där göra undersökningar och ta prover. För uttagna prov betalas inte ersättning. Kronofogdemyndigheten skall lämna den handräckning som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för provtagning och undersökning av prov.

24 § Den som har tagit befattning med något ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller på annat sätt använda sig av vad han därvid fått veta om yrkeshemligheter eller affärsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Överklagande

25 § Beslut som en i 19 § angiven nämnd har fattat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Yrkesinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas hos Arbetsarkyddsstyrelsen. Arbetsarkyddsstyrelsens beslut får inte överklagas.

Beslut som Socialstyrelsen har meddelat med stöd av 20 § första stycket eller 21 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (1996:941).*

26 § Beslut om en föreskrift enligt 18 § eller 23 § andra stycket som en myndighet har meddelat med stöd av ett bemyndigande får inte överklagas.

Beslut om föreskrifter enligt 9 § som en myndighet har meddelat med stöd av ett bemyndigande får överklagas hos regeringen av tillverkare av tobaksvaror och importörer av tobaksvaror som är avsedda att säljas till konsumenter inom landet. *Lag (1996:941).*

Ansvar *Lag (1996:941).*

27 § Den som uppsåtligt eller av oaksamhet bryter mot 12 § döms för *olovlig tobaksförsäljning* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Är gärningen att anse som ringa döms inte till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud skall inte dömas till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Bestämmelser om ansvar för olovlig införsel av tobaksvaror finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling. *Lag (1996:941).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997, men tillämpas, såvitt gäller 25 § fjärde stycket, inte i de fall där det första beslutet i ärendet fattats dessförrinnan.

På regeringens vägnar

MARGOT WALLSTRÖM

Björn Reuterstrand
(Socialdepartementet)